Komuniti Bebas Dadah
Strategi Pengurangan Risiko di Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia

Penulis:
Phoong Seuk Wai[1], Phoong Seuk Yen[2]
Emel:
phoongsw@um.edu.my[1], phoong@fsmt.upsi.edu.my[2]

Abstrak: Penyalahgunaan dadah merupakan ancaman yang berterusan kepada keselamatan, kesejahteraan dan kelestarian sosial negara. Masalah ini bukan sahaja memberi kesan kepada individu yang terlibat, malah turut meruntuhkan keharmonian keluarga, mencetuskan ketidaktenteraman komuniti, serta menjejaskan kemajuan sosio-ekonomi negara. Justeru itu, usaha membina komuniti bebas dadah perlu dilaksanakan bukan sahaja menyeluruh dan bersepadu, malah memerlukan kerjasama pelbagai pihak. Dalam konteks Malaysia, Konsep Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) merupakan antara strategi berfokus tinggi yang digariskan dalam uasaha menangani isu penyalahgunaan dadah.

Buku ini diterbitkan sebagai usaha untuk memahami secara mendalam strategi KBT dalam menangani isu penyalahgunaan dadah. KBT merupakan inisiatif berfokus tinggi yang diperkenalkan oleh kerajaan Malaysia dengan matlamat memperkukuh intervensi di kawasan yang dikenal pasti berisiko tinggi berdasarkan data dan kajian. Buku ini diharapkan dapat menjadi rujukan kepada penggubal dasar, penyelidik, pengamal intervensi komuniti, serta pelbagai pihak berkepentingan dalam merangka pendekatan lebih berkesan ke arah pembentukan komuniti yang selamat, sihat dan berdaya tahan. Menerusi pencerahan ilmiah dan perkongsian strategi dalam buku ini, diharap lebih banyak komuniti akan tampil dengan kekuatan dalaman dan rangka sokongan yang kukuh untuk menolak budaya dadah dan membina kehidupan yang lebih sejahtera.

Kata kunci: Penyalahgunaan dadah, komuniti, Kawasan Berisiko Tinggi, intervensi.

Komuniti BEBAS DADAH

Strategi Pengurangan Risiko di Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia

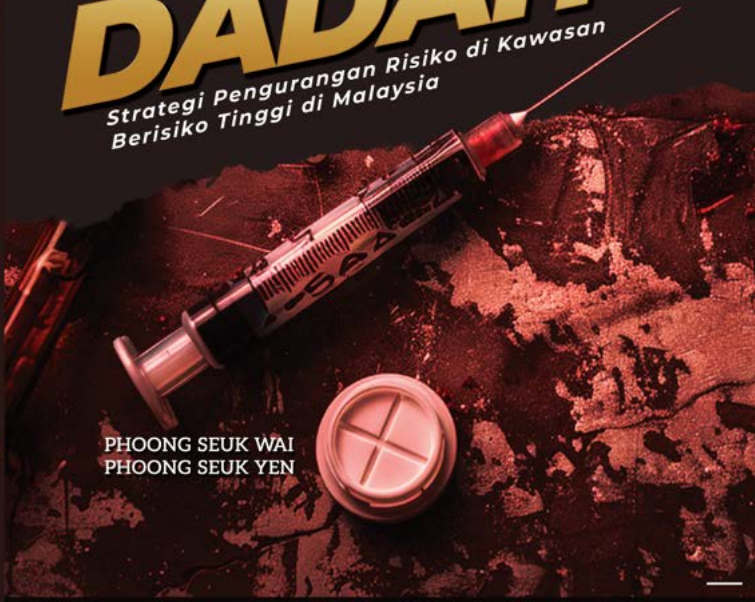

PHOONG SEUK WAI
PHOONG SEUK YEN

KOMUNITI BEBAS DADAH

PHOONG SEUK WAI & PHOONG SEUK YEN

Komuniti BEBAS DADAH

Strategi Pengurangan Risiko di Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia

Komuniti Bebas Dadah.indd 1 2/13/2026 11:35:27 AM

Komuniti BEBAS DADAH

Strategi Pengurangan Risiko di Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia

PHOONG SEUK WAI
PHOONG SEUK YEN

© Penerbit UTHM
Cetakan Pertama 2026

Hak cipta terpelihara. Menghasilkan semula mana-mana artikel, ilustrasi dan kandungan buku ini dalam apa jua bentuk elektronik, mekanikal fotokopi, rakaman atau apa-apa bentuk tanpa kebenaran bertulis terlebih dahulu daripada Pejabat Penerbit Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, Parit Raja, Batu Pahat, Johor adalah dilarang. Mana-mana rundingan tertakluk kepada pengiraan royalti dan honorarium.

Penulis: Phoong Seuk Wai, Phoong Seuk Yen

Diterbitkan oleh:

Penerbit UTHM
Universiti Tun Hussein Onn Malaysia
86400 Parit Raja,
Batu Pahat, Johor

No. Tel: 07-453 8698 / 8529
Laman web: http://penerbit.uthm.edu.my
E-mel: pemasaran.uthm@gmail.com
http://e-bookstore.uthm.edu.my

Penerbit UTHM adalah anggota
Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM)

Dicetak oleh:

ATTIN PRESS SDN.BHD.
No. 8, Jalan Perindustrian PP4,
Taman Perindustrian Putra Permai,
43300 Seri Kembangan, Selangor, Kuala Lumpur
No. Tel: 03 - 8939 0660
E-mel: attinpress@gmail.com

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Perpustakaan Negara Malaysia

Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati dari Perpustakaan Negara Malaysia

ISBN 978-629-490-268-8

Komuniti Bebas Dadah.indd 4 2/13/2026 11:35:29 AM

KANDUNGAN

Senarai Jadual		vii
Senarai Rajah		ix
Senarai Singkatan		xi
Prakta		xv
Penghargaan		xix
BAB 1	Isu Dadah di Malaysia	1
BAB 2	Pengenalan Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia	23
BAB 3	Inisiatif oleh Kerajaan, NGO, Masyarakat dan Komuniti selepas Pengenalan Kawasan Berisiko Tinggi	35
BAB 4	Pendidikan Pencegahan, Rawatan dan Penguatkuasaan Dadah di Kawasan Berisiko Tinggi	55
BAB 5	Kerangka Strategik bagi Mengurangkan Penyalahgunaan Dadah di Kawasan Berisiko Tinggi	79

Komuniti Bebas Dadah.indd 5 2/13/2026 11:35:29 AM

BAB 6 Isu dan Cabaran ke arah Komuniti Bebas Dadah yang Berdaya Tahan 89

Bibliografi 125
Biografi 141
Indeks 143

Komuniti Bebas Dadah.indd 6 2/13/2026 11:35:29 AM

SENARAI JADUAL

Jadual 1.1	Jumlah Penyalahgunaan dan Penagih Dadah Mengikut Tahun, 2022 - 2024 (hingga September)	10
Jadual 1.2	Jenis Dadah yang paling banyak disalahgunakan, 2024 (hingga September)	11
Jadual 1.3	Kadar Penyalahgunaan Dadah Mengikut Negeri (Per 100,000 Penduduk), 2024 (hingga September)	11
Jadual 1.4	Demografi Penyalahgunaan dan Penagih Dadah Mengikut Jantina, 2024 (hingga September)	14
Jadual 1.5	Demografi Penyalahgunaan dan Penagih Dadah Mengikut Bangsa, 2024 (hingga September)	14
Jadual 1.6	Kategori Pekerjaan Penyalahgunaan dan Penagih Dadah, 2024 (hingga September)	15
Jadual 2.1	Perbezaan Utama antara KBT Penagihan Dadah dan KBR Penagihan Dadah	32

Komuniti Bebas Dadah.indd 7 2/13/2026 11:35:29 AM

SENARAI RAJAH

Rajah 2.1 155 Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia 26

Komuniti Bebas Dadah.indd 9 2/13/2026 11:35:29 AM

SENARAI SINGKATAN

AADK	Agensi Antidadah Kebangsaan
AI	Kecerdasan Buatan
APMM	Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia
ATS	*Amphetamine-Type Stimulant*
C&C	*Cure & Care*
CE	*Community Empowerment*
CMDRR	*Community Managed Disaster Risk Reduction*
CSR	Tanggungjawab Sosial Korporat
FOA	*Family on Alert*
GTO	*Great Teacher Organization*
HAD	Sambutan Hari Antidadah
HADA	Sambutan Peringatan Hari Antidadah Antarabangsa
HADK	Sambutan Peringatan Hari Antidadah Kebangsaan
IPT	Institusi Pengajian Tinggi
JAKIM	Jabatan Kemajuan Islam Malaysia
JKDM	Jabatan Kastam Diraja Malaysia
JKMD	Jawatankuasa Memerangi Dadah

Komuniti Bebas Dadah.indd 11 2/13/2026 11:35:29 AM

JPDK	Jawatankuasa Pencegahan Dadah Komuniti
KBR	Kawasan Berisiko Rendah
KBT	Kawasan Berisiko Tinggi
KKM	Kementerian Kesihatan Malaysia
KOMITED Malaysia	Komuniti Intervensi Dadah Malaysia
KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
LAGD	*Local Action Group on Drugs*
LSD	*Lysergic Acid Diethylamide*
MCPF	Yayasan Pencegahan Jenayah Malaysia
MoU	Memorandum Persefahaman
MRT	*Mobile Recovery Treatment*
MTMD	Mesyuarat Majlis Tindakan Membanteras Dadah
NGO	Pertubuhan Bukan Kerajaan
NIMBY	*Not In My Backyard*
OKP	Orang Kena Pengawasan
OYDS	Orang Yang Disyaki
PCP	*Phencyclidine*
PEMADAM	Persatuan Mencegah Dadah Malaysia
PDRM	Polis Diraja Malaysia
PINTAR 2.0	Program Intelek Asuhan Rohani
PPDa	Pendidikan Pencegahan Dadah
PPDK	Pusat Pemulihan Dalam Komuniti
PUSPEN	Pusat Pemulihan Penagihan Narkotik
RELA	Jabatan Sukarelawan Malaysia
RPDK	Rawatan Pemulihan Dalam Komuniti
RPDI	Rawatan Pemulihan Dalam Institusi
SHIELDS - Kem	Program Sayangi Hidup Elak Derita Selamanya - Kem

Komuniti Bebas Dadah.indd 12 2/13/2026 11:35:30 AM

SHIELDS-Latihan Penggerak	Program Sayangi Hidup Elak Derita Selamanya - Latihan Penggerak
SMART	Sukses, Matang, Aktif, Rasional, Tanggungjawab
THC	*Tetrahydrocannabinol*
TOT	*Training of Trainers*
TVET	Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional
UAS	Unit Antidadah Sempadan
UNP	Universiti Negeri Padang
UPPM	Unit Pemimpin Pembangunan Masyarakat
YADIM	Yayasan Dakwah Islamiah Malaysia

Komuniti Bebas Dadah.indd 13 2/13/2026 11:35:30 AM

PRAKATA

Penyalahgunaan dadah merupakan ancaman yang berterusan kepada keselamatan, kesejahteraan dan kelestarian sosial negara. Masalah ini bukan sahaja memberi kesan kepada individu yang terlibat, malah turut menruntuhkan keharmonian keluarga, mencetuskan ketidaktenteraman komuniti, serta menjejaskan kemajuan sosio-ekonomi negara. Justeru, usaha membina komuniti bebas dadah perlu dilaksanakan bukan sahaja menyeluruh dan bersepadu, malah memerlukan kerjasama pelbagai pihak. Dalam konteks Malaysia, Konsep Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) merupakan antara strategi berfokus tinggi yang digariskan dalam usaha menangani isu penyalahgunaan dadah.

Buku ini diterbitkan sebagai usaha untuk memahami secara mendalam strategi KBT dalam menangani isu penyalahgunaan dadah. KBT merupakan inisiatif berfokus tinggi yang diperkenalkan oleh kerajaan Malaysia dengan matlamat memperkukuh intervensi di kawasan yang dikenal pasti berisiko tinggi berdasarkan data dan kajian.

Kandungan buku ini disusun secara sistematik merangkumi lima bab utama:

1. Isu Dadah di Malaysia – membincangkan latar belakang, tren dan impak penyalahgunaan dadah di Malaysia.

Komuniti Bebas Dadah.indd 15 2/13/2026 11:35:30 AM

2. Pengenalan Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia – memperincikan kerangka konsep dan rasional pelaksanaan KBT sebagai strategi berfokus untuk membina komuniti bebas dadah.

3. Inisiatif oleh Kerajaan, NGO, Masyarakat, dan Komuniti Selepas Pengenalan KBT – mengkaji kerjasama dan usaha pelbagai pihak dalam memperkukuh daya tahan komuniti terhadap gejala dadah.

4. Pendidikan Pencegahan, Rawatan dan Penguatkuasaan Dadah – membincangkan pencegahan awal, rawatan berterusan, dan penguatkuasaan dalam menagani penyalahgunaan dadah.

5. Kerangka Strategik bagi Mengurangkan Penyalahgunaan Dadah di Kawasan Berisiko Tinggi – mencadangkan kerangka strategik yang merangkumi empat fasa: Penilaian Situasi dan Reka Bentuk Program, Perancangan Strategi, Pelaksanaan Program, Pemantauan dan Penilaian dan Penyesuaian dan Skalabiliti dalam usaha membina komuniti yang lebih sihat, selamat dan bebas daripada pengaruh dadah, ke arah pembangunan sosial yang lebih seimbang dan mampan.

6. Isu dan Cabaran ke Arah Komuniti Bebas Dadah yang Berdaya Tahan – menganalisis pelbagai cabaran dan kekangan dari sudut perancangan, pelaksanaan, ekonomi dan sosial yang perlu diberi perhatian dalam usaha membentuk komuniti bebas dadah secara mampan.

Buku ini diharapkan dapat menjadi rujukan kepada penggubal dasar, penyelidik, pengamal intervensi komuniti, serta pelbagai pihak berkepentingan dalam merangka pendekatan lebih berkesan ke arah pembentukan komuniti yang selamat, sihat dan berdaya tahan. Menerusi pencerahan ilmiah dan perkongsian strategi dalam buku ini, diharap lebih banyak komuniti akan tampil dengan kekuatan dalaman dan rangka sokongan yang

Komuniti Bebas Dadah.indd 16 2/13/2026 11:35:30 AM

kukuh untuk menolak budaya dadah dan membina kehidupan yang lebih sejahtera.

Sekalung penghargaan ditujukan kepada semua pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam penyediaan buku ini. Semoga kandungan yang diketengahkan dapat menyemai kesedaran dan memperkukuh usaha kolektif ke arah Malaysia bebas dadah yang lebih inklusif dan lestari.

Komuniti Bebas Dadah.indd 17 2/13/2026 11:35:30 AM

PENGHARGAAN

Setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih diucapkan kepada Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) atas sokongan dan kerjasama yang telah diberikan sepanjang proses penyediaan dan penulisan buku ini. Buku ini di bawah tajaan AADK, nombor geran: 2024-0199-106-10.

Penghargaan khusus ditujukan kepada Tuan Khairul Anwar bin Bachok, Encik Chairi Ersyad bin Arshad dan Encik Muhammad Asraf bin Ahmad atas sokongan dan maklumat teknikal yang amat bermakna.

Ucapan terima kasih turut dirakamkan kepada para pakar dan individu sumber yang telah menyumbangkan pengetahuan, pengalaman lapangan serta input profesional yang sangat bernilai, iaitu Puan Hafidah binti Mohd @ Maasom, Encik Hamizan bin Haidzir, dan Puan Tengku Hanizar binti Tengku Awang. Sumbangan intelektual dan perkongsian pengalaman daripada tokoh-tokoh ini telah memperkayakan kandungan buku ini dan memberikan perspektif yang lebih menyeluruh terhadap usaha pemerkasaan komuniti dalam menangani isu penyalahgunaan dadah.

Akhir sekali, penghargaan juga ditujukan kepada ahli pasukan yang telah memberikan kerjasama erat sepanjang projek ini dijalankan. Sekalung terima kasih diucapkan kepada Puan Siti Badariah Ismi binti Berahim, Puan Melati binti Ahmad Selar, Encik Kamal Rezuan bin Mohamad, Encik Mohd Saad bin Md Ani

Komuniti Bebas Dadah.indd 19 2/13/2026 11:35:30 AM

dan Encik Shahrilnizar bin Nordin atas dedikasi dan komitmen dalam menjayakan penerbitan buku ini. Sumbangan anda semua amat dihargai dan menjadi asas kukuh dalam penghasilan karya ilmiah ini.

Semoga buku ini memberi manfaat kepada semua pihak yang terlibat dalam usaha kolektif membina komuniti bebas dadah yang berdaya tahan di Malaysia.

Komuniti Bebas Dadah.indd 20 2/13/2026 11:35:30 AM

BAB 1

ISU DADAH DI MALAYSIA

Pengenalan

Isu dadah di Malaysia merupakan satu cabaran sosial yang berterusan serta memberi kesan signifikan kepada individu, keluarga dan masyarakat. Oleh itu, pemahaman yang lebih mendalam tentang definisi dadah, trend penyalahgunaan dan faktor penyebabnya amat penting dalam merangka strategi pencegahan serta intervensi yang lebih berkesan.

Pengenalan kepada Dadah

Pada asasnya, istilah 'dadah' merujuk pada bahan yang berkait rapat dengan formulasi perubatan tradisional dan moden. Dadah boleh digunakan secara langsung daripada sumber asalnya seperti tumbuhan atau melalui proses saintifik yang menghasilkan pelbagai bentuk, jenis dan kegunaan. Walaupun tarikh sebenar penggunaan dadah di dunia tidak dapat dikenal pasti tetapi penyebaran dadah telah meluas dari negara kecil dan terpencil sehingga ke negara maju di seluruh dunia merangkumi pelbagai benua dari utara ke selatan serta timur ke barat.

Menurut risalah "Islam Memusuhi Dadah" yang diterbitkan oleh Pasukan Petugas Khas Anti Dadah, Majlis Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri (1993), dadah ditakrifkan sebagai bahan kimia psikoaktif yang memberi kesan signifikan terhadap sistem saraf manusia. Kesan ini termasuk keadaan mabuk,

Komuniti Bebas Dadah.indd 1 2/13/2026 11:35:30 AM

BAB 2

PENGENALAN KAWASAN BERISIKO TINGGI DI MALAYSIA

Pengenalan

Dalam usaha mencapai matlamat Dadah Terkawal 2025, Agensi Anti-Dadah Kebangsaan (AADK) telah menggariskan pendekatan strategik yang membahagikan kawasan intervensi kepada dua kategori utama, iaitu Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) dan Kawasan Berisiko Rendah (KBR). Pembahagian ini membolehkan pelaksanaan strategi yang lebih tersasar dan berkesan dalam menangani isu penyalahgunaan dadah mengikut tahap risiko dan keperluan spesifik setiap kawasan.

Kawasan Berisiko Tinggi

Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) merujuk kepada lokasi yang dikenal pasti sebagai kawasan tumpuan utama isu penagihan dan penyalahgunaan dadah di Malaysia. Data daripada Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) menunjukkan bahawa sekurang-kurangnya 60% daripada populasi Orang Kena Pengawasan (OKP) di seluruh negara tertumpu di kawasan-kawasan ini (AADK, 2021a). Selain itu, KBT sering dikaitkan dengan pelbagai permasalahan sosial seperti pelencongan sosial, pengangguran, kemiskinan bandar dan peningkatan kadar jenayah yang lazimnya berpunca daripada penagihan dadah yang berlarutan.

Kepentingan mewujudkan pendekatan yang lebih tersusun dan bersasar seperti program KBT menjadi semakin mendesak apabila

Komuniti Bebas Dadah.indd 23 2/13/2026 11:35:31 AM

BAB 3

INISIATIF OLEH KERAJAAN, NGO, MASYARAKAT DAN KOMUNITI SELEPAS PENGENALAN KAWASAN BERISIKO TINGGI

Pengenalan

Isu penyalahgunaan dadah di Malaysia khususnya di kawasan yang diklasifikasikan sebagai Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) memerlukan pendekatan yang bersifat menyeluruh dan kolaboratif. Sejak pengenalan konsep KBT, kerajaan telah mengambil langkah proaktif dalam merangka dan melaksanakan pelbagai inisiatif bersifat bersepadu dengan penglibatan pelbagai pihak berkepentingan. Pendekatan ini menekankan keperluan kerjasama antara agensi kerajaan, pertubuhan bukan kerajaan (NGO), masyarakat setempat dan komuniti akar umbi bagi menjamin kejayaan usaha pencegahan, pemulihan dan pengurangan kemudaratan yang bersifat mampan.

Peralihan daripada pendekatan berasaskan hukuman kepada strategi yang lebih holistik dan manusiawi memperlihatkan kesungguhan Malaysia dalam menangani isu penagihan dadah secara inklusif. Inisiatif pasca-pengenalan KBT bukan sahaja tertumpu kepada aspek penguatkuasaan undang-undang tetapi turut merangkumi pendidikan pencegahan, pemulihan psikososial dan sokongan komuniti yang dilaksanakan secara strategik dan berfasa. Kesemua intervensi ini digerakkan berasaskan prinsip pemerkasaan komuniti, pendekatan berasaskan bukti serta penggunaan teknologi dan data raya bagi meningkatkan kecekapan dan ketepatan tindakan.

Komuniti Bebas Dadah.indd 35 2/13/2026 11:35:32 AM

BAB 4

PENDIDIKAN PENCEGAHAN, RAWATAN DAN PENGUATKUASAAN DADAH DI KAWASAN BERISIKO TINGGI

Pengenalan

Pelaksanaan program di KBT melibatkan tiga inisiatif utama yang dirangka bagi menangani isu penyalahgunaan dadah secara menyeluruh. Program-program ini bukan sahaja bertujuan meningkatkan kesedaran masyarakat tetapi juga menyediakan rawatan, pemulihan dan penguatkuasaan yang lebih efektif (Mustapha et al., 2020). Tiga program utama yang dilaksanakan ialah Program Pendidikan Pencegahan, Program Rawatan, Perubatan dan Pemulihan serta Program Penguatkuasaan dan Keselamatan.

Program Pendidikan Pencegahan

Pada tahun 2023, AADK telah melaksanakan pendekatan menyeluruh dalam usaha pencegahan dadah dengan memberi tumpuan kepada empat kluster strategik; keluarga, institusi pendidikan, tempat kerja dan komuniti. Setiap kluster dirancang secara sistematik bagi meningkatkan kesedaran serta mencegah penyalahgunaan dadah dalam kalangan masyarakat yang berbeza.

Program Pendidikan Pencegahan bagi Kluster Keluarga

Salah satu komponen utama dalam strategi pencegahan dadah oleh AADK ialah Program Pendidikan Pencegahan bagi Kluster Keluarga. Program ini bertujuan untuk memastikan keluarga

Komuniti Bebas Dadah.indd 55 2/13/2026 11:35:33 AM

BAB 5

KERANGKA STRATEGIK BAGI MENGURANGKAN PENYALAHGUNAAN DADAH DI KAWASAN BERISIKO TINGGI

Pengenalan

Bagi menangani isu penyalahgunaan dadah yang bersifat multidimensi dan berakar umbi di KBT di seluruh Malaysia secara menyeluruh, satu kerangka strategi yang kukuh dan praktikal amat diperlukan. Strategi ini perlu mencerminkan kerumitan cabaran yang wujud dengan merangkumi pendekatan sosial, undang-undang, psikologi dan institusi. Kerangka yang dicadangkan ini mengadaptasi model *Results-Based Management* (RBM) sebagai asas utama sambil menggabungkan dasar setempat, model berasaskan bukti serta amalan terbaik global untuk mendorong reformasi sistemik. *Results-Based Management* menyediakan metodologi yang terstruktur melalui penetapan objektif yang jelas, penjajaran aktiviti ke arah pencapaian hasil tersebut serta pengukuran kemajuan menggunakan petunjuk prestasi berasaskan data.

Kerangka Strategik Pengurangan Penyalahgunaan Dadah di Kawasan Berisiko Tinggi

Di Malaysia, penggunaan pendekatan pengurusan berasaskan hasil telah menunjukkan keberkesanan dalam pelaksanaan dasar khususnya dalam sektor kawalan jenayah dan kerjasama antara agensi sekali gus membuktikan kesesuaian *Results-Based Management* dalam konteks dasar dadah negara (Xavier and Bianchi, 2019). Bagi menangani isu penagihan

Komuniti Bebas Dadah.indd 79 2/13/2026 11:35:34 AM

BAB 6

ISU DAN CABARAN KE ARAH KOMUNITI BEBAS DADAH YANG BERDAYA TAHAN

Pengenalan

Usaha mewujudkan komuniti bebas dadah yang berdaya tahan di Malaysia memerlukan analisis mendalam terhadap pelbagai isu dan cabaran yang wujud dalam sistem pencegahan dan pemulihan sedia ada. Kompleksiti masalah dadah pada masa kini menuntut pendekatan yang lebih holistik dan bersepadu melangkaui strategi konvensional yang terbatas pada aspek penguatkuasaan semata-mata. Bab ini mengemukakan penilaian komprehensif terhadap cabaran kritikal yang dihadapi dalam pelaksanaan program komuniti bebas dadah, impak program terhadap komuniti sasaran serta hala tuju strategik untuk masa depan.

Pencapaian komuniti bebas dadah yang berdaya tahan bukan sekadar matlamat jangka pendek tetapi merupakan aspirasi jangka panjang yang memerlukan transformasi menyeluruh dalam pendekatan, struktur pelaksanaan dan komitmen semua pihak berkepentingan. Pengalaman pelaksanaan program-program sedia ada telah memberikan pembelajaran berharga tentang faktor-faktor yang menentukan kejayaan dan kegagalan inisiatif pencegahan dadah di peringkat komuniti. Analisis kritikal terhadap pengalaman ini menjadi asas penting bagi merangka strategi yang lebih berkesan dan mampan.

Realiti pelaksanaan menunjukkan bahawa walaupun terdapat pelbagai program dan inisiatif yang dilaksanakan oleh pihak

Komuniti Bebas Dadah.indd 89 2/13/2026 11:35:34 AM

BIBLIOGRAFI

AADK. (2021a). *Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) Penagihan Dadah - National Anti-Drugs Agency.* National Anti-Drugs Agency. https://www.aadk.gov.my/pencegahan/kawasan-berisiko-tinggi-kbt-penagihan-dadah/

AADK. (2021b). *Keluarga Bebas Dadah - National Anti-Drugs Agency.* National Anti-Drugs Agency. https://www.aadk.gov.my/pencegahan/keluarga-bebas-dadah/

AADK. (2021c). *Komuniti Bebas Dadah - National Anti-Drugs Agency.* National Anti-Drugs Agency. https://www.aadk.gov.my/pencegahan/komuniti-bebas-dadah/

AADK. (2021d). *Tempat Kerja Bebas Dadah - National Anti-Drugs Agency.* National Anti-Drugs Agency. https://www.aadk.gov.my/pencegahan/tempat-kerja-bebas-dadah/

AADK. (2024). *Institusi Pendidikan Bebas Dadah - National Anti-Drugs Agency.* National Anti-Drugs Agency. https://www.aadk.gov.my/pencegahan/institusi-pendidikan-bebas-dadah/

Abdul Ghani, N., Abdullah, M. R. T., Ahmad, M. F., Abdullah, B., & Wan Chik, W. M. Y. (2021). Peranan komuniti menangani penagihan dadah dalam kalangan kanak-kanak dan remaja. *Jurnal Antidadah Malaysia, 13*(1), 207–235.

Komuniti Bebas Dadah.indd 125 2/13/2026 11:35:35 AM

Abdullah, S. S., Latip, A. R. A., Sa'at, N. H., & Wahab, S. (2024). Qualitative Assessment on the Impact of Family-Based Drug Prevention Program by the National Anti-Drugs Agency in Malaysia. E*nvironment-Behaviour Proceedings Journal, 9*(SI22), 221-225.

Abdullah, S. S., Latip, A. R. A., Sa'at, N. H., Sanusi, N. A., Omar, K., Rushdi, N. A., & Wahab, S. (2025). Implementing Family on Alert Program to Address Drug Abuse in Malaysia: A Qualitative Exploratory Study. *Journal of Community Psychology, 53*(4), e70016.

Adnan, H. A., Arshat, Z., & Shahril, A. (2025). A cross-sectional study of Malaysian low-income drug addict wives: Relationship between family impact, coping and mental wellbeing. *F1000Research*, 11, 683–683.

Adeniran, E., Quinn, M., Wallace, R., Walden, R. R., Labisi, T., Olaniyan, A., Brooks, B., & Pack, R. (2023). A scoping review of barriers and facilitators to the integration of substance use treatment services into US mainstream health care. *Drug and Alcohol Dependence Reports, 7*, 100152. https://doi.org/10.1016/j.dadr.2023.100152

Adindu, K. N., Otaniyen, P. N., Onochie, O. E., Oyedemi, D., Akubuiro, C. O., Nwonye, U. C., & Abdulazeez, I. A. (2024). The Influence of Social Media on Adolescent Mental Health and Substance Abuse Patterns. *World Journal of Advanced Research and Reviews, 24*(2), 253-61.

Agensi Antidadah Kebangsaan. (2019). *Dasar Dadah Negara* (Cetakan Kedua). Kementerian Dalam Negeri. ISBN: 978-983-9481-54-9.

Agensi Antidadah Kebangsaan. (2021). *Pelan Strategik AADK 2021-2025*. Kementerian Dalam Negeri.

Agensi Antidadah Kebangsaan. (2023). *Maklumat Dadah 2023*. Kementerian Dalam Negeri.

Komuniti Bebas Dadah.indd 126 2/13/2026 11:35:35 AM

Agensi Antidadah Kebangsaan. (2024). *Laporan Senario Penyalahgunaan Dadah dan Bahan di Malaysia sehingga September 2024*. Putrajaya: AADK.

Ahmad, J., Taib, F. M., & Jan, A. (2021). Exploring CSR Initiatives to Cultivate and Nurture Values in Facing Issues Related to Drugs Abuse Among the Youth in Malaysia: Using Three Core Components of Triple Bottom Line (TBL). *Business Management and Strategy, 12*(2), 133.

Ahmad, J., Taib, F. M., Saad, S., Sarudin, N. S., & Krishnan, M. (2023). Media Sosial sebagai Pendekatan Alternatif Pendidikan Pencegahan Dadah di Malaysia. *Jurnal Komunikasi Malaysian Journal of Communication, 39*(2), 78–96. https://doi.org/10.17576/jkmjc-2023-3902-05

Ahmad, P. H. M., Nawi, N. H. M., Ibrahim, H., Ayub, N., & Alim, A. A. A. (2022). Kesedaran komuniti terhadap penyalahgunaan dadah di Sabah: Pemberdayaan komuniti: Community awareness on drug abuse in Sabah: Community empowerment. *Jurnal Kinabalu, 28*, 250–265. https://doi.org/10.51200/ejk.v28i1.2853

Ahmad, Z., Arshad, R., & Zakuan, U. A. A. (2024). NGOs and community: A case study of roles of NGOs in Malaysia. *AIP Conference Proceedings, 2799*(1).

Alhammad, M., Aljedani, R., Alsaleh, M., Atyia, N., Alsmakh, M., Alfaraj, A. F., Alkhunaizi, A., Alwabari, J., & Alzaidi, M. (2022). Family, individual, and other risk factors con tributing to risk of substance abuse in young adults: A narrative review. *Cureus, 14*(12), e32316. https://doi.org/10.7759/cureus.32316

Anshori, S., & Fitriati, N. (2023). Non-Penal efforts to prevent narcotics crimes to realize the Solok Clean Drugs (SONAr) program by the Solok Regency National Narcotics Agency. *Ekasakti Journal of Law and Justice, 1*(2), 73–80. https://doi.org/10.60034/ywdce874

Komuniti Bebas Dadah.indd 127 2/13/2026 11:35:35 AM

Arsat, M., & Besar, A. (2011). Penyalahgunaan Dadah Di Kalangan Pelajar: Satu Kajian Di Pusat Serenti Tiang Dua, Melaka. *Journal of Science & Mathematics Education*, 1-9.

Baharudin, M. N., Mohamad, M., & Karim, F. (2020). Managing, profiling and family support of Malaysian women drug abuse inmates. *ScienceS, 10*(5), 1008-1024.

Barenholtz, E., Fitzgerald, N. D., & Hahn, W. E. (2020). Machine-learning approaches to substance-abuse research: emerging trends and their implications. *Current opinion in psychiatry, 33*(4), 334-342.

Beck, K., Pallot, K., & Amri, M. (2024). A scoping review on barriers and facilitators to harm reduction care among youth in British Columbia, Canada. *Harm Reduction Journal, 21*(1), 189.

Bharat, C., Hickman, M., Barbieri, S., & Degenhardt, L. (2021). Big data and predictive modelling for the opioid crisis: existing research and future potential. *The Lancet Digital Health, 3*(6), e397–e407. https://doi.org/10.1016/s2589-7500(21)00058-3

Bisetsa, E., Ya-Bititi, C. M. G., Mumararungu, I., Okot, J., & Burny, P. (2024). ADVANCING HOUSEHOLD RESILIENCE TO RECURRING SHOCKS: MONITORING AND EARLY WARNING OF MANMADE AND NATURAL DISASTERS IN ULANG COUNTY, SOUTH SUDAN. *African Journal of Food, Agriculture, Nutrition and Development, 24*(12).

Chan, Y. F., Sidhu, G. K., Lim, P. C., & Wee, E. H. (2016). Students' perceptions of substance abuse among secondary school students in Malaysia. Pertanika *Journal of Social Sciences and Humanities*, 24(2), 555–572.

Cheah, P. K., Unnithan, N. P., & Raran, A. M. S. (2019). Rehabilitation Programs for Incarcerated Drug Offenders in Malaysia: Experience-Based Perspectives on Reintegration and

Komuniti Bebas Dadah.indd 128 2/13/2026 11:35:36 AM

KOMUNITI BEBAS DADAH

Strategi Pengurangan Risiko di Kawasan Berisiko Tinggi di Malaysia

Penyalahgunaan dadah merupakan ancaman yang berterusan kepada keselamatan, kesejahteraan dan kelestarian sosial negara. Masalah ini bukan sahaja memberi kesan kepada individu yang terlibat, malah turut meruntuhkan keharmonian keluarga, mencetuskan ketidaktenteraman komuniti, serta menjejaskan kemajuan sosio-ekonomi negara. Justeru itu, usaha membina komuniti bebas dadah perlu dilaksanakan bukan sahaja menyeluruh dan bersepadu, malah memerlukan kerjasama pelbagai pihak. Dalam konteks Malaysia, Konsep Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) merupakan antara strategi berfokus tinggi yang digariskan dalam uasaha menangani isu penyalahgunaan dadah.

Buku ini diterbitkan sebagai usaha untuk memahami secara mendalam strategi KBT dalam menangani isu penyalahgunaan dadah. KBT merupakan inisiatif berfokus tinggi yang diperkenalkan oleh kerajaan Malaysia dengan matlamat memperkukuh intervensi di kawasan yang dikenal pasti berisiko tinggi berdasarkan data dan kajian.

Buku ini diharapkan dapat menjadi rujukan kepada penggubal dasar, penyelidik, pengamal intervensi komuniti, serta pelbagai pihak berkepentingan dalam merangka pendekatan lebih berkesan ke arah pembentukan komuniti yang selamat, sihat dan berdaya tahan. Menerusi pencerahan ilmiah dan perkongsian strategi dalam buku ini, diharap lebih banyak komuniti akan tampil dengan kekuatan dalaman dan rangka sokongan yang kukuh untuk menolak budaya dadah dan membina kehidupan yang lebih sejahtera.

UTHM Universiti Tun Hussein Onn Malaysia | Penerbit

ISBN 978-629-490-268-8

9 786294 902688

PENERBIT UTHM